

Adviesaanvraag 1/2022 Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2022

28 maart 2022

Het wetenschappelijk comité van SIOD werd gevraagd om een advies te geven ivm het Actieplan 2022 dat werd uitgewerkt in uitvoering van het Strategisch plan 2022-2026. Het kwam hiervoor samen op 28 februari 2022.

Het wetenschappelijk comité wenst te benadrukken dat het voorliggende operationeel plan en de daarin opgenomen acties reeds politiek werden afgestemd en het dan ook niet de taak is van het wetenschappelijk comité om een oordeel te geven over de hierin voorgestelde politieke keuzes en de wenselijkheid hiervan. Het wetenschappelijk comité wenst dan ook voornamelijk in dit advies en voor dit jaar te kijken naar de grote lijnen van dit operationeel plan, in welke mate dit plan voldoende duidelijk is en inherent coherent en er geen tegenstrijdigheden voorkomen, zodat deze elementen kunnen worden meegenomen als aanbeveling naar de toekomst toe voor volgende operationele plannen.

Het operationeel plan is opgehangen aan de 7 strategische doelstellingen van het strategisch plan en maakt dan ook een duidelijke link met dit laatste plan. Het vertaalt dit strategisch plan in 52 acties (waarvan 22 nieuwe en 33 recurrente acties), 18 interventies en 4 beleidsinitiatieven. Interventies zijn langlopende acties in het domein van de sociale dumping.

De strategische doelen worden verder vertaald in een aantal programmadoelen, beleidsinitiatieven en operationele doelstellingen. Er blijkt tussen deze laatste termen geen onderscheid te bestaan waardoor het onduidelijk is waarom dan een verschillend woordgebruik wordt gehanteerd.

De acties behelzen verschillende fasen van de handavingsketen en hebben zowel betrekking op de preventie, de detectie, controle, sanctionering en invordering.

Deze komen nu door elkaar aan bod in het plan, en hierdoor is het niet altijd duidelijk waar een actie zich juist bevindt. Het gebruik van pictogrammen kan hiertoe een aanzet geven, maar nu worden deze te veelvuldig gehanteerd, zodat dit eerder tot verwarring leidt. Het ordenen van de acties onder de verschillende fasen kan ook een beter inzicht doen verkrijgen in de mate waarin bepaalde fasen een prominenter rol krijgen in dit actieplan. Daarenboven wordt hierdoor ook de rol van de verschillende actoren zichtbaarder.

Het formuleren van doelstellingen impliceert tevens dat er aandacht wordt besteed aan de hieraan gekoppelde indicatoren zodat een duidelijk inzicht wordt verkregen op de effectwerking hiervan. Bij sommige van deze acties werden de effectmetingen nog niet voldoende uitgewerkt. Verdere concretisering is dan ook wenselijk (met opgave van wie bij de evaluatie is betrokken). In het bijzonder kan het verder uitwerken van een monitoringsysteem/dashboard hierbij helpen om de voortgang van de uitvoering van het actieplan te meten en op te volgen.

Er worden een zeer groot aantal acties voorgesteld, die echter niet allemaal dezelfde draagwijdte hebben. Het teveel opsplitsen van acties in grote, en talrijke kleine acties brengt het risico met zich mee dat aan sommige van deze acties een te grote waarde wordt toegedicht waardoor verkeerdelijk de indruk kan ontstaan dat doelstellingen van dit actieplan op het einde in zeer grote mate zijn gerealiseerd.

Vanuit dit oogpunt wenst het wetenschappelijk comité volgende aanbevelingen te geven:

-oog te hebben voor een coherent en uniform woordgebruik en enkel de term operationele doelstellingen te hanteren.

-de plaats van de acties in de verschillende fazen van de handhavingsketen duidelijker tot uiting te laten komen door deze op een coherente wijze en in die volgorde weer te geven onder de verschillende strategische doelstellingen.

-het aantal acties beter te groeperen zodat een onnodige opsplitsing in allerlei kleine acties wordt vermeden. Hierbij kan tevens beter benadrukt worden welke acties nieuw zijn en waaraan in het betrokken jaar sterkere aandacht wordt besteed.

-een monitoringsysteem/dashboard op te stellen teneinde de effectmeting van de acties te bevorderen en toe te staan op te volgen.